

# ΠΑΤΡΙΣ

ΤΙΜΗ ΣΥΝΑΡΟΜΗΣ ΕΤΗΣΙΑ  
ΠΡΟΠΑΥΡΩΤΕΑ.

»  
Επίσης τῆς Σύρου Ἀρχ. Διευτ. 14  
Ἐν τῇ Προστασίᾳ καὶ  
κατὰ Ἐπαρχίας . . . . 16.  
Ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ φράγμα 20.  
Τόφιλ. εἰς οὐδὲν ἰδιαιτεροῦς.

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΗ.

«Εἰς αἰτίαν ἄριστος ἀφ' ἑαυτοῦ περὶ Πατρὸς.»

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΔΙΑΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ.

Αἱ ΣΥΝΑΡΟΜΑΙ ΓΙΝΟΝΤΑΙ.

Ἐν Σύρῳ εἰς τὴν Δευτέρα τῆς  
Ἑφημερίδος.

Τιμὴ καταχρήσεως δι' ἕκαστον σέ-  
χον ἄπ. 10. Δι' ἕκαστην αἰσθησι-  
σιν, μέχρι τῶν 10 σελ. ἄπ. 4.  
Ἄλλοι τρεῖς ἀποσπώνονται.

Τιμολέων Δ. Αμπελᾶς

*Οἱ μάρτυρες τοῦ Ἀρκαδίου*

Δράμα εἰς πράξεις τρεῖς

*Πατρίς (Σύρος)*

1. 10 Δεκεμβρίου 1866, σ. 1-4
2. 17 Δεκεμβρίου 1866, σ. 1-4
3. 24 Δεκεμβρίου 1866, σ. 1-3

## ΕΠΙΦΑΝΕΙΣ.



## ΟΙ ΜΑΡΤΥΡΕΣ ΤΟΥ ΑΡΚΑΔΙΟΥ.

(1866).

ΔΡΑΜΑ

ΔΡΑΜΑ ΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΡΕΙΣ.

ὑπό

ΤΙΜΟΛΕΟΝΤΟΣ Δ. ΑΜΠΕΛΑ.

ΠΡΟΣΩΠΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ.

ΓΑΒΡΙΗΛ. Καθηγούμενος τῆς Μονῆς Ἀρκαδίου. ΜΑ-  
ΝΑΣΣΗΣ. Ἡγούμενος τῆς αὐτῆς Μονῆς. Χορὸς γυναικοπαί-  
δων καὶ Μοναχῶν. ΜΟΥΣΤΑΦΑ ΠΑΣΣΑΣ. Ἀρχηγὸς τῶν  
ἐν Κρήτῃ Τουρκικῶν δυνάμεων. ΣΟΥΛΕΙΜΑΝ ΒΕΗΣ. Εἰς  
Ὀθωμανὸς (ὡς Πρόεδρος). Στρατιώται Ἀλβανῶν, Τούρ. κλπ.

Ἡ σκηνὴ ἐντεὸς καὶ ἐκτὸς τῆς ἐν Κρήτῃ Μονῆς τοῦ  
Ἀρκαδίου κατὰ τὸν Νοεμβρίον τοῦ 1866.

ΠΡΑΞΙΣ Α΄.

ΣΚΗΝΗ Α΄.

Παρουσιάζει τὴν αἴθουσαν τοῦ Ἡγουμετείου τῆς Μο-  
νῆς. Παρὰ τοὺς πόδας ξυλίνου τινὸς Σταυροῦ προσώ-  
χονται γυναικίτινες πολλοὶ μοναχοὶ καὶ γυναικόπαιδα,  
ὅτε ἀπελθόντος τοῦ Γαβριήλ, διακόπτουσι τὴν προσεν-  
χὴν βαθμῶν.

ΓΑΒΡΙΗΛ παρατηρῶν αὐτοὺς σκυθρωπῶς.  
Τῆς Τουρκικῆς θηριωδίας θύματα,  
τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ μας τίνα δυστυχῆ,  
ὑπομονὴ κρατεῖτε! Μὴ τὰς ἀρὰς  
πρὸς τοὺς ἐχθροὺς μας Τούρκους ἀπευθίνατε!  
Ἐλπίσατε εἰ τὸν Ὕψιστον! Οἱ βασιλεῖς  
οἱ γείτονες ἀν φαινόνται μελύθδινοι,  
ἀν φαινόνται ἀναίσθητοι πρὸς τὰ δεινὰ,  
ἃ πάσχουσι, καὶ πρὸς τὰς κακοτυχίας μας,  
ἡμεῖς ἅς μὴ τοὺς καταρώμεθ, ἀδελφοί!  
Ἐπὶ τρεῖς μῆνας πολεμῶμεν μόνοι μας,  
μεμετρημένοι Κρήτες ἐν τῇ νήστῳ μας,  
κατὰ Τουρκίας ὀλοκλήρου καὶ Ἀφρικῆς,  
περισφραζόμενοι ἀπείρα στρατεύματα,  
ἀπείρους ὑποσχέσεις καὶ τὰ δῶρά των!  
Καὶ ἀπὸ τῆς μιᾶς τῆς νήστῳ ἀκρας μας  
μέχρι τῆς ἄλλης, μία γενικὴ φωνὴ  
ἀκούεται ἐκ τῶν στομάτων τῶν Κρητῶν,  
*Ἐλευθερία γενικὴ, ἢ θάνατος!*  
Τὸν τῆς δουλείας προκείμενον ζυγὸν  
τινάζαντες, τὰ ὄπλα μας ἐδράξαμεν  
ἀπόρατον ποίησαντες νὰ πείσωμεν  
ὑπὲρ ἐλευθερίας τῆς πατρίδος μας!  
Τῷ ὄντι! Τί θέλαμεν νὰ ζήσωμεν  
ὑπόδουλοι εἰς ἔδαφος ὑπόδουλον;  
Νὰ κόπτιμεν εἰς Τούρκους τὴν αὐχέναν μας,  
νὰ χαρακτηρισθῶμεν ὑπὸ τῶν λαῶν  
ἀναίσθητοι καὶ τῆς δουλείας ἄξιοι;  
ἡμεῖς οἱ ὄντες ἐκ προγόνων, οἵτινες

τὰς βάσεις τῆς ἐλευθερίας ἔθεσαν  
καὶ πρώτοι νόμους ἔγραψαν εἰς τοὺς βροτοὺς;  
Ἐλευθερίαν ὅστις δὲν ἐπίδημεν,  
καρδίας ἀνθρωπίνης εἶναι ἄμοιρος!  
Καὶ μελύθδινοι ἔπειτα νὰ εἴχωμεν  
καρδίαν ἀν ἐμῶν ὑπόδουλοι!  
Ἄλλ' ὄχι! Καὶ περ μέσσω ὑστερούμενοι  
καὶ κεκλεισμένοι ὄντες, πολεμῶμεν νῦν  
κατὰ τῶν Τούρκων προτιμούντες θάνατον  
παρὰ ὑποταγὴν! Ἰσπανίαις οἱ Γραικοὶ  
τὰ ὄπλα εἰς τοὺς τυράννους των παρέδωσαν!

ΧΟΡΟΣ (ἐκ τοῦ κορυφίου αὐτῶν).

Ἄλλ' εἰς πότε κρουνηδὸν τὰ αἵματα  
θὰ χύονται ἐν Κρήτῃ; Τόσον ἀπλαχνοὶ  
οἱ ἄλλοι εἶναι βασιλεῖς; δὲν βλέπουσι,  
τὰς φρακουργίας, ἃς οἱ Τούρκοι πράττουσι  
ἐνώπιον Ἑυρώπης Χριστιανικῆς;

ΓΑΒΡ. Καρδίαν ἐνομίσατε ὅτ' ἔχουσιν  
εὐκρίτητον οἱ Ἑυρωπαῖοι βασιλεῖς;  
καὶ ὅτι διαφέρουν τῶν λοιπῶν αὐτοῖς;  
Ἀσμένως μόνον διακωδωνίζουσι,  
πρὸς τὸ συμπερῶν, ὅτι προστατεύουσι  
τοὺς δυστυχεῖς λαοὺς! Πλὴν σήμερον ἰδοὺ,  
τὸ προσωπιῶν ἔπειτα! Προσωπίαις  
τὰ πάντα ἔσαν, ἵνα ἀποκτήσωσι  
τὴν εὐνοίαν τῆς ὅλης ἀνθρωπότητος!  
Ἐκεῖνοι οἵτινες ἐκφύττον ποτε  
θερμῶς τὸ τῶν ἐθνικοτήτων δίκαιον,  
οἱ φιλελεύθεροι προστάται τῶν λαῶν,

ὦ! σήμερον τί πράττουσι; τί ἐνεργοῦσι;  
τὸν κόσμον ἐξέπαυσαν οἱ ἀπλλαγνοί!  
'Αλλὰ δὲν πταίουσι πάντες, καὶ ἂν ἔχουσι  
σκοπὸν καὶ μᾶς ὑπερκοπίωσι, καλλύονται  
ὑπ' ἄλλων! . . . ἐνοήσατε τὸν λόγον μου; . . .  
Ἡ ἀγρυπνία δὲν ὑποστραχηθῆ  
καὶ ἀναστῆ εἰς ἥρῳος, τότε φαίνεται  
καθ' ὅλην τὴν τειχευθῆ μαρτυρίαν. Θεε!  
Σὺ ὅστις δέσπασαι τὸ πᾶν, ἀνάγεισαι  
τοιούτους ἄνδρας καὶ εὐθύνου τους λαούς;  
Βεβρωμένοι τὸν ἀσπῆρον, ἠγέλομεν  
τὴν τῆς ἐπαναστάσεως σημαίαν μας  
καὶ μετὰ τῆς μικρῆς Ἑλλάδος ἔνθεον  
ἠτήσαμεν, λαβόντες δὲ τὰ ὅπλα μας,  
ἐτρέξαμεν εἰς τὰ ἔρη. καταστρέφοντες  
τὰ στήθη τῶν Ὀθωμανῶν τὰ βάρβαρα!  
'Αλλ' ὄχι μόνον τούτῳ! ἔχομεν πολλούς  
ἐχθρούς ἄκαρπ, ὕψους ἀκατάπαυστον,  
καὶ πείναν. Μᾶς ἔδωκεν αἰετοί! .  
Γυμνοὶ καὶ τετραχάλκιδες εἰμαθα,  
πεινῶμεν, πλὴν ἐμμενῶμεν εἰς τὸν σκοπὸν.  
'Ἐκατοντάδες παίδων τε καὶ γυναικῶν  
εἰς τὰ ἔρη ἀποδηνήσκεισι γινόμενα  
βροτὰ κοράκιων καὶ γυνῶν! Μᾶς κάμει  
τοὺς οἴκους, τὰ χωριά, πλὴν ἐμμενῶμεν  
καὶ πάντες μέχρι τέλους θά ἐμμενῶμεν  
αἰτοῦντες ὄλιγα τὴν Ἐλευθερίαν μας.  
'Αλλὰ ἀντενεργῶσιν ἄλλοι ἔξωθεν!  
Κ' ἐκείνοι οἵτινες ἐραίνοντο ἡμῶν

ὡς πρώτοι εἶλα, ἐκέρχθησαν ταυῶν  
ἐχθροὶ τῆς Κρήτης ἀσπῆροι! Ὁ βασιλεὺς  
τῶν Γάλλων, ὅστις ἐνομιζέτο πολὺς  
καὶ ἀνθρώπος φιλελευθέρων ἰδεῶν,  
τῶν Τούρκων ἐκέρχθη τῶρα σύμμαχος,  
πρὸς ἀίσιμος τῆς Γαλλίας τοῦ αἰώνου!  
Πλὴν ἔστω! Εἰς ἡμᾶς εἰς ἦται καὶ αὐτὸς  
ἐκ τῶν ἐχθρῶν μας εἰς! τῶν Τούρκων σύμμαχος!  
Καὶ μετὰ τῶν Ἀραβῶν καὶ Ὀθωμανῶν  
καὶ Μουσουλμάνων εἰς συνεργασθῆ καὶ αὐτός!  
'Ἡ ἱστορία ἐτοιμάζει δι' αὐτῶν  
ἐπίθετα ὀλίγα εἰς ἀνάμνησιν  
εἰς ἱερὰς αὐτῆς τοῦ συμμαχίας. . . Ναί!  
ὡς βλέπω, ἀδελφοί, οὐδεὶς ποιεὶ ἡμῶν  
θέλει φροντίσει ἀναί! Μόνον τὸ λοσιπὸν  
εἰς λάβωμεν Ἐλευθερίαν σήμερον,  
ἂν δυνάσθωμεν, ἀλλὰ, τε εἰς πίσωμεν  
ὡς μάρτυρες πατρίδος τε καὶ πίστεις!  
ἀν εἴθε συμφρονεῖ εἰς τοῦτο πάντες,  
Ναί!

XOP.

### ΣΚΗΝΗ Β΄.

Οἱ ἄνδ. Ὁ Μανασσῆς (εἰσερχόμενος)

- MAN. Κ' ἐγὼ εἰς τοῦτο εἶμαι ὄλιος σήμερον  
ΓΑΒΡ. Ὁ Μανασσῆς! Τί νὰ φέρεις, ἀδελφέ;  
MAN. Πολεμικά! Ὁ Μουσταφᾶς μὲ δεκαεῖς  
χιλιάδας τὴν Μονὴν ἐπολιόρησε  
καὶ πανταχῶθεν ἐτοιμάζει ἔρπον.  
ΓΑΒΡ. Καλῶς νὰ ἔλθῃ! Ἐτοιμοὶ θὰ εἰμεθα  
πρὸς τὴν ὑποδοχὴν του. Σφαίρας ἔχομεν

τινάς ἐν τῇ Μονῇ τῶν τὰς δοριζόμεν!  
Τί ἄλλο θέλει; Ἐχομεν πορτιδα  
ἀρκοῦσαν δι' αὐτόν! Ἄς ἔλθῃ ὁ πασοῦς  
καὶ θὰ ἰδῇ οἱ ἱερεῖς οἱ Ἕλληνας  
πῶς κάμεισι τὸν πόλεμον!

ΜΑΝΑΣΣΗΣ.

Αἰδοῦμαι

διὰ τὰς τόσας ἡττας σου, ἐπιθυμῶ  
νὰ ἱκανοποιήσῃ σὴν ὑπόληψιν,  
ἢν ἔχασεν. Ὁ μέγας Πατριάρχης αὐτοῦ  
εἰς ἄκρον ὀργισθείς, τὸν ἀπέλει ταυῶν  
μὲ θάνατον, εἰάν δὲν δυνήθῃ ἡμᾶς  
νὰ ὑποτάξῃ. Ὁ πασοῦς δικαίως  
κράτεται πᾶν ὑποταγῆν τῆς γήσου μας,  
πλὴν πάντοτε ἐπικουρίας ἐκζητεῖ  
καὶ φεῦθε διαπίδα ἀκαθίστατα.  
Εἰς τὰ Χανία γῆς ἐπανηγύρισε  
τὴν σύλληψιν ἀτμοκινήτου Γραμμικοῦ  
Πῶς ἐπροσκύνησαν κρηῖται σήμερον,  
πλὴν μετ' ὀλίγα ὥρας ἐκζητεῖ στρατός.  
'Αλλὰ τὰ τρίκαπιά μας, καὶ τοὶ παρ' αὐτῶν  
καλύπτωνται, οὐχ ἕττον περιέσθασαν  
εἰς τὰς ἀκὰς τοῦ κόσμου ὄλου γενικῶς!  
Καὶ πανταχῶθεν εἰσπορεῖ συλλέγονται  
καὶ ὄλοι συμπαθεῖ ὑπὲρ ἡμῶν, ἐκτός  
ψυχῶν τιμῶν ἀτίμων χριστιανικῶν!  
Ἐν τῇ Εὐρώπῃ δὲν ὑπάρχει ἐντιμὸς  
καρδία ἀντιπράττουσα κατὰ ἡμῶν!  
'Αναγνωρίζουν ἅπαντες τὸ δίκαιον,  
ἀλλὰ βραδύνουν νὰ ὑπερκοπίωσι

τοὺς δυστυχεῖς, οὐδόλως παρεμβαίνοντας!  
Ἐβέλονται ἐκ τῆς μητρὸς μας φθάνουσιν  
Ἑλλάδος καθ' ἑκάστην, πλὴν καὶ τοῦ Παροῦ  
τὰ στίφη θημέρας γίνονται πολλὰ.  
Ἄλλ' ἐν τῇ Κρήτῃ πάσῃ ἡ ἀπόρασις  
ὑπάρχει ἡ ἰδία, θάνατος καλὸς  
καὶ ἔνδοξος ἢ βίος ἀτιμώτατος!

**ΓΑΒΡ.** Κ' ἡμεῖς ἐδῶ ἐν τῇ Μονῇ ἀπόρασιν  
τοιαύτην ἐποιήσαμεν! . . . Ἄλλ' ὁ παροῦς,  
ὡς εἶπε, περιζήσαμεν σφικτῶς ἡμᾶς! . . .  
Λοιπὸν ἐτοιμασθῶμεν πρὸς ἀντίστασιν!  
Ἵπο τὴν σκέπην τοῦ Θεοῦ μας σήμερον  
ταχθῶμεν κ' ἐπάξιως πολεμήσωμεν!  
Καὶ ἡ Μονὴ τοῦ Ἀρκαδίου σήμερον  
ἄς γίνῃ Ἀρῶς πεδῖον. Ἐρῶσαν  
ἡ ὠρα, ἀδελφοί, καθ' ἣν δυνάμεθα  
νὰ δεῖξωμεν ὅτι τῶ ὄντι εἰμεθα  
ἐξάμιλλοι τῶν ἐν Μεσσολλογγίῳ! . . . Ναι!  
ἐν τῇ Μονῇ αὐτῇ, ἥτις ἀσυλον  
παρείχεν εἰς ὅποιονδήποτε βροτὸν,  
ἥτις τοσαῦτα ἀγαθοεργήματα  
ἐποίησε, τοσαύτους ἐβόηθησε  
καὶ πρὸ ἁκτῶ αἰῶνων σχεδὸν ἴσταται,  
ἄς ἐγλαισθῶμεν, σήμερον χριστιανοί!  
Οἱ βέβηλοι τῶν Τούρκων πόδες ἐν αὐτῇ  
δυσκόλως θὰ εἰσελθῶσι. Θὰ εἰρῶσι  
τὸν θάνατον πρὶν ἐμβῶσι. Τὰ ὄπλα μας,  
ὡ μοναχοί, ἄς λάβωμεν . . . Ἀκούσατε.  
Μακρότερον ἀκούονται κερδοσκομοὶ θεησικαὶ καθ' ὅλην τὴν Ἀ. πρῶτῃ

Τὸ πῦρ τῶν ἐναντιῶν ἤδη ἔρχεται  
καὶ πανταχόθεν ἴσως μᾶς προσβάλλουσι!  
Γυναίκασι οἷς ἐπιθυμοῦμεν' ἐκ τῆς Μονῆς  
νὰ φύγητε; Μὴ μαίνητε ἐντὸς αὐτῆς  
θὰ γίνῃ σήμερον κλαυθμῶνων πεδιάς!  
Ἀποσυρῆτε λάθρα εἰς τὰ ὄρη μας! . . .  
Ἀκόμα ἔχετε καιρὸν, ἐξέλθετε,  
διὰ νὰ μὴ μᾶς αἰτιάσθε ὕστερον.

**ΧΟΡΟΣ** γυναικοπαίδων

Τὸν θάνατον ἐπιθυμοῦμεν μεθ' ἡμῶν!  
**ΓΑΒΡ.** Συλλογηθεῖτέ το καλῶς! ἐν τῇ Μονῇ  
διηλεκτῶς θὰ πολεμήσωμεν μέχρις οὗ  
ἐξαντληθῶν αἱ σφαῖραι κί ἡ πυρίτις μας!  
Σαῖς ζήσατε!

**ΧΟΡ.** Ὁ τάφος προτιμώτερος!  
**ΓΑΒΡΙΗΛ**, (λαμβάνων τὸν ἕλιον Σταυρὸν.)  
Λοιπὸν ὁμῶσατε ἐνώπιον αὐτοῦ,  
ὅτι προθύμως χάνετε τὸ αἷμα σας!

**ΟΛΟΙ.** Ὁμνῶμεν!  
**ΓΑΒΡΙΗΛ**, (δικαιῶν τὸν Σταυρὸν.)  
Ὁμῶσατε ἐπὶ σταυροῦ,  
ὅτι οὐδεὶς θὰ φύγῃ ἐκ τῆς θέσεως,  
εἰς ἣν ταχθῆ;

**ΟΛΟΙ.** Ὁμνῶμεν!  
**ΓΑΒΡ.** Κατάρτατος  
ἐκαίνοσ ὅστις φοβηθείς, τὸ ὄπλον του  
εἰς Τούρκους παραδώσει!

**ΟΛΟΙ** Ναι! κατάρτατος!  
**ΓΑΒΡ.** Κατάρτατος κ' ἐκαίνοσ ὅστις ἀρνήθῃ

νὰ συνεισφέρει τῶκα ὅ,τι δύνηθε,  
ὕπερ πατρίδος! Ὅστις ἀρνησθεῖσθε  
γενῆ καὶ ὅστις προτιμήσῃ σήμερον  
ζυγὸν ἐκ νεῦ, φοβηθείς τὸν θάνατον!

**ΟΛΟΙ.** Κατάρτατος!  
**ΓΑΒΡ.** Ὁμῶσατε ἐπὶ Σταυροῦ  
τὰς ἀποράσεις ταύτας  
**ΟΛΟΙ.** (προτίοντες τῇ χειρῇ.)  
Ὁραί, ὁμῶσα!

**ΓΑΒΡ.** Θεέ! Σὺ μάρτυς εἶσο εἰς τὸν ὄρκον μας,  
καὶ κερκυντοὺς ἀπειροὺς βίβη ἐρ' ἡμᾶς,  
ἐὰν τὸν ὄρκον τοῦτον δὲν τηρήσωμεν!  
**ΜΑΝΑΣΣΗΣ**, (βλέπων ἔξωθεν διὰ τοῦ παραθύρου.)  
Περζωνοῦσι τὴν Μονὴν στενωτάτα  
ὁ Μουσταφᾶς! Ἰδοὺ τὰ τηλεβόλα ἔσονται  
κατὰ τῆς θύρας τῆς Μονῆς! Ἡ παιδιά  
ἐκ τῶν σιτιῶν του ἐπληρώθη!

**ΓΑΒΡ.** Μανασσῆ,  
εἶπέ, ὁ Κορνηλῆος τοῦ εἰρήσικτου;  
Ἄν δύνηθῃς, εἶπέ τω νὰ ἀποσυρῆθῃ  
μᾶλλον κλεισθείς ἐν τῇ Μονῇ ἀπωλεσθῆ  
καὶ μείνῃ ἡ ἐπαρχία ἄνευ ἀρχηγοῦ!

**ΜΑΝ.** Αὐτὸς εἰρήσικτου ὀπίσω τῆς Μονῆς  
κ' ἐκείθεν τὸν ἔχθρον ὄ ἀπασχολῆ!

**ΓΑΒΡ.** Λοιπὸν τὰ ὄπλα πάντες τώρα λάβατε  
κ' εἰς τὰ καλλία τρέψατε. Τὸν μάλωδον  
μετὰ οἰκονομίας πάντες ἴμικετε  
Μία βολὴ ἀντὶ ἐνὸς Ὀθωμανοῦ!  
Μὴ χάνετε καιρὸν! Πολύτιμος στιγμὴ!

**ΜΑΝΑΣΣΗΣ** (Εξακολουθών να θωραχθῆ διὰ τοῦ παραθύρου.)  
Σταθεῖτε! Στίλβει προσευτὴν ὁ Μουσταφᾶς  
πρὸς τὰ ἔδω!

**ΓΑΒΡ.** Παράδοσιν θὰ ἐκζητῆ!  
Ἄλλως τε φαντάζεται ὁ βέβηλος  
νὰ καταστρέψῃ τὸν κῆν, ἂν πρὸ ἐτῶν  
κατακτητῆται τσοῦτοι ἐσθλασθῆσαν!  
Ἄλλὰ εἰζεύει πόσοι Διάκοι ἐν αὐτῷ  
ἐγκεκλεισμένοι εἶναι τείρα!

**ΣΚΗΝΗ Γ.**

(Οἱ ἄνω, καὶ ὁ Τοῦρκος πρέσβυς.)

**ΠΡΕΣΒ.** (Τοῦρ.) Μ' ἐπιμῆν  
ὁ τοῦ Σουλτάνου ἀντιπρόσωπος πασοῦς  
νὰ σᾶς προτείνω.

**ΓΑΒΡΙΗΛ** (διακόπτων ἀποτόμως αὐτόν.)

Σίγησον! Μὴ τὴν αἰσχρὰν  
προφῆρᾶν λέξιν! Τοῦρκα, συλλογγίσθητι  
πρὸς ποίους ἡμεῖς!

**ΠΡΕΣΒ.** Πρὸς τὸ συμφέρον σας  
ἀκούσατέ με πρῶτον!

**ΓΑΒΡ.** Ἐστὸν ἡμεῖς  
δὲν ἔγομεν συμφέρον, ἢ νὰ λάβωμεν  
ἐλευθερίαν! Δούλοι ἰθαρόσθημεν  
νὰ ζῶμεν! Εὐπρεπέστερον ἡμιλλοῦν!  
Δὲν ἡμεῖς πρὸς δούλους κλέον! Ἐθραυσαν  
τὴν ἔλευσιν καὶ ἔδη κατωτρέφουσι  
τὰς Τοῦρκικὰς ἐσθλας!

**ΠΡΕΣΒ.** Γραικοὶ, ἐπαίρεσθε!

**ΓΑΒΡ.** Τὰ Ἐρητικά πεδία μὲ τὸ αἷμά σας

ἰθάροσαν! καὶ μυριάδες πίπτουσι  
ἡμίραν πρὸς ἡμίραν ὡς τὰ πρόβατα!  
Τὰ τρόπαια ἡμῶν μέχρι περὶ τῶν γῆς  
ἡλοσθήσαν καὶ ἐρυθρὰ ἡ θάλασσα  
τῆς Μεσογείου ἔγεινον!

**ΠΡΕΣΒ.** Ἄν θέλετε,  
τὴν νῆσον περιτρέξατε καὶ βλέπετε  
εἰς ποίαν μετεβλήθη φρεκτὴν κόλασιν

**ΓΑΒΡ.** Χάρς εἰς τὴν Εὐρώπην τὴν ἀνεύσπλαχρον,  
ἥτις ἀνίχεται τοιαῦτα κακουργήματα!

**ΠΡΕΣΒ.** Πλὴν τοῦ Βαρὶ τὰ μαρτυρεῖ ἡ παιδιά!

**ΓΑΒΡ.** Αἰσχύνη Τοῦρκοι, ἂν ἡμεῖς νομίζετε  
τοὺς ἑαυτοὺς σας νικητάς καὶ κωδωνίζεσθε  
μὲ τὰς ἡμεριδὰς σας ὅτι ἐκεῖ  
τοὺς Κρήτας ἐνίκησατε! Αἰσχύνη σας!

Ἄρ' οὐ τὴν τόσας χιλιάδας μαχητῶν  
πεντακοσίους μόνον ἠδυνήθητε  
νὰ ἐκδιώξῃτ' ἐκ τῶν θέσεων αὐτῶν.  
Ἄκουε, Τοῦρκοι, ἑαυτοὺς θαυμάζετε  
διὰ τὴν ἐν Βαρὶ σας νίκην; Ἐγχετε

τὴν τόλμην νὰ τὸ λέγητε; Οὐαὶ ἡμῖν!  
Καὶ ποῦ δὲν ἐκνήθητε μαχώμενοι;  
καὶ πόσοις δὲν ἀρίστετε ἐκπνεύσαντας;  
Λοιπὸν τοιαῦτη ἔτο ἡ στρατηγικὴ  
τοῦ περιδύξου Μουσταφᾶ, ὅστις ἐλθὼν  
μὲ τόσας μυριάδας Τοῦρκων κ' Ἀλβανῶν  
καὶ τόσοις ἀργυροῦ, χρυσοῦ, ὄπλου  
νὰ διαδώσῃ πανταχοῦ ὅτι ἐντὸς  
ὀλίγων ἡμερῶν τὴν φλόγα τῶν Κρητῶν

θὰ εὐδῆσῃ! Τί κατορθώσε τόσον καιρὸν;  
Κατετροπώθη ὁ θειλὸς! ἄρ' οὐ πολλὰ  
χωρὶα ἐπυρπόλησε καὶ ἐσραξε  
γυναικας καὶ παιδία ἀπροστάταυτα!  
Πρὸς τί γυναικας σράζει καὶ υἱὸς μικρούς;  
Ἄς εἴθ' ἡμᾶς νὰ σράξῃ ὁ περιφανῆς,  
καὶ πεπολιτισμένους ὅτους Μουσταφᾶς!  
Ἦ Τοῦρκοι! Τοῦρκοι! μόνον εἰσθε ἱκανοὶ  
νὰ σράζητε γυναικας καὶ νὰ καίετε  
χωρὶα, νὰ δολοφονεῖτ' ἐπιτυχῶς,  
νὰ πρᾶττετε φρακιδῆ κακουργήματα!  
ἀλλ' εἰς τὰς μάχας... ὦ θειλοὶ, τί πάσχετε;  
Ἦ; λαγωὶ εἰζεύρετε νὰ πρᾶξητε,  
νὰ βίπητε τὸ ὄπλον σας πάντες χαμαὶ!  
καὶ νὰ ζητεῖτε ἔλεος... Ἄλλὰ πρὸς τί  
νὰ σᾶς χαρακτηρίσω, εἰσθε σᾶς γνωστοὶ  
ἔ τὸν κόσμον ὅλον! Σᾶς γνωρίζωσι καλῶς!  
τοὺς τρόπους σας, τὰ ἔθῃ σας εἰζεύρουσιν!  
Καὶ τώρα, Τοῦρκα, ἀπῆλθε! Ἀνάγγειλλον  
τῷ Μουσταφᾶ, ὅστις ἔδω σὲ ἔσταυλε  
ὅτ' οἱ Γραικοὶ γένουσι εὐδέποτε  
μὲ Τοῦρκους θὰ διαλλαχθῶν!

**ΠΡΕΣΒ.** Σκαρθεῖταιτο!  
Μὲ δικαπίντα χιλιάδας ἔχετε  
νὰ πολεμήτετε!

**ΓΑΒΡ.** καὶ ΧΟΡΟΣ. Ποσοὺς δὲν μᾶς πτοοῦν  
καὶ ἑκατὸν ἂν ἦσαν! Εἰς τὰ τεῖχη μας  
θὰ ὑπερασπισθῶμεν ἑαυτοὺς!  
(ἀκολουθεῖ).



## ΟΙ ΜΑΡΤΥΡΕΣ ΤΟΥ ΑΡΚΑΔΙΟΥ. (1866).

ὑπὸ ΤΙΜΟΘΑΕΟΝΤΟΣ Δ. ΑΜΠΕΔΑ.

Ἰεροσόλυμοι

ΠΡΑΞΙΣ Α'.

(*Συνέχεια ἐκ τοῦ ἀρθ. 43.*)

**ΠΡΕΣΒ.** Ἄλλὰ  
τὰ τείχη τῆς Μονῆς θὰ δυνήθουν ποτὲ  
ν' ἀνθίσωσ' εἰς τὰς προσβολὰς τῶν εἰκοσι  
μεγάλων τηλεβόλων;

**ΓΑΒΡ.** Λόγον δι' αὐτὸ  
δὲν ἔχομεν νὰ δώσωμεν. Λόγοι πολλοὶ  
ἄς μὴ ὑπάρχουν μεταξύ ἡμῶν! Λοιπὸν,  
μεταβολή!

**ΠΡΕΣΒ.** (*ἀναχωρῶν*) Σκερθεῖτέ το καλλίτερον!  
Ἐὰς εἶναι κρείσσοι καὶ ἡ στιγμή αὐτή!  
Δὲν εἰσθε ἀσκαπτοὶ ἡμεῖς! Σκερθεῖτέ το!  
Ἡ πύρα σὰς ἐδίδαξε μοὶ φαίνεται,  
πῶς αἱ ἐπαναστάσεις δὲν στηρίζονται  
τοιουτοτρόπως! Εἶναι μάταιον λοιπὸν  
ν' ἀντισταθεῖτε!

**ΧΟΡΟΣ.** Ἄπελθε Ὀθωμανέ!

**ΓΑΒΡ.** Μεταβολή!! πρὶν σὲ εὐρῆ ἢ σφαῖρά μας!  
Μὴ λείξιν ἐκατομύριας ἄλλων! Ἄπελθε!  
κ' εἰπέ ἔ τὸν νέπιν αὐθέντην σου εὐθὺς  
ὄτ' ἔχομεν βολὰς διὰ τὴν κάραν του!

**ΠΡΕΣΒΥΣ** (*ἐπαναρχήμενος κληρίων αὐτῶν*).  
Ἄκόμη λείν μίαν. Ἄρθονον χρυσὸν  
καὶ θέσεις σὰς ὑπόσχεται ὁ Μουσταφᾶς  
ἀρκεῖ νὰ μὴ προσβάλλετε αὐτόν!

**ΓΑΒΡΙΗΛ**, (*ἐξέγων τὸ πιστόλιον*)

Λοιπὸν

τὸν θάνατον ἐπιζητεῖς, Ὀθωμανέ;

**ΧΟΡΟΣ** (*ἐμποδίζων αὐτόν*).

(*Τῷ Γαβριὴλ*) Στήθε! Σὺ δ' ἀπελθε. ταχέως; ἀπ' ἐδῶ.  
(*Ἀναχωρεῖ ὁ Τούρκος πρεσβυτής*).

**ΓΑΒΡ.** Ὡ τὸς ἀχρεῖους! Βλέπετε; Μὴ τὸν χρυσὸν  
ζητοῦν νὰ καταστρίλουν τὴν πυραϊάν,  
ἥτις ἐν Κρήτῃ ἦναξεν! Οἱ νέπιν!  
ἀφ' οὗ δὲν ἠδυνήθησαν μαχόμενοι  
νὰ καταστρέψουν σῶμα ἐπαναστατῶν,  
ἀφ' οὗ δὲν ἠδυνήθησαν, στασιάζοντες  
τροπῶν τὴν νῆσον, νὰ μᾶς ὑποτάξωσι  
τὸν ἀργυρον καὶ τὸν χρυσὸν τῶν ἴσχυων  
νὰ βάλωσ' εἰς ἐνέργειαν! Πλὴν, διατί  
δὲν μὲ ἀφήσατε τὰ στήθε τοῦ Ὀθωμανοῦ  
νὰ κερματίσω, ὅστις μᾶς ἐπρότεινεν  
νὰ πράξωμεν τὸ ἐγχείρημα τὸ τρομερὸν;  
Ὡ! διατί καὶ σὺ δὲν ἐπισπίσατε  
κατὰ τοῦ φαύλου τούτου Μωαμεθανοῦ  
τὸ αἷμα χύοντες χαμαί, καὶ δίδοντες  
ἐν μᾶθημα εἰς τοὺς Ὀθωμανοὺς καλόν;

**ΧΟΡ.** Τὸ πρόσιον τοῦ πρεσβυτοῦ ὡς ἱερὸν  
νὰ θεωρεῖται πρέπει.

**ΓΑΒΡ.** Ὅταν ὁμιλῇ

ἀρμίζοντα! Λοιπὸν ἐπέπρωτο ἡμεῖς  
τοιαύτην τῶρα πρότασιν ν' ἀκούσωμεν;  
Ἦς τίνας μᾶς ἐνόμισαν οἱ δεδαιοὶ;  
Ὡ φαύλη Τουρκικὴ φυλὴ, ἦν οἱ λαοὶ  
ἀνέχονται ἐν τῇ Εὐρώπῃ σήμερον!  
Δὲν εἶναι ἐντιμὸς φυγὴ Χριστιανοῦ  
ἥτις νὰ μὴ μισῇ τὴν βάρβαρον φυλὴν!  
Ἄν τὴν ὑποστηρίξωσι ψυχαί τινος,  
εἰς τὴν πατρίδα των προσάπτουν ἐνεῖδος  
Ἡ ἄρα πλὴν ἐσήμερον τῆς τελευταῆς  
Ἡ Κρήτη βάρβαρον τῇ ἔδωκε καλόν.  
Μεθαύριον ἢ Ἡπειρος καὶ μετ' αὐτὴν  
ἢ Θεσσαλία κ' αἱ λοιπαὶ θὰ δειξῶσι  
πῶς ἐκτιμοῦν τὸν βάρβαρον των τύραννον!  
Ἐὰν ἢ Κρήτη πρὸς μακρὸν προσποιηθῇ  
τὴν ἡσυχίαν, αἴριον ὡς ἴδρα τις  
Λερναία θ' ἀνακαταυθῇ καὶ τρόπαια  
θὰ στήσῃ νῆα Καὶ ἄς ἴστανται ψυχοὶ  
τῶν συμβαινόντων θεαταὶ οἱ βασιλεῖς!  
Οἱ νῆοι διπλαμάται ἄς ἀμνημονῶν!  
Τὸ δίκαιον θὰ ἀναλάβῃ τῶν ἐθνῶν,  
καὶ μετὰ κρότου ἢ θεᾶ ἢ προσφιλῆς,  
Ἐλευθερία, θὰ ἀνέλθῃ εὐπρεπῶς  
τὸν θρόνον τῆς τὸν ὑψηλὸν Ὅλ' οἱ λαοὶ  
θὰ χαλεπίσουν τὴν θεὰν καὶ μόνον εἰς  
καὶ μόνον εἰς μελόδιδος θέλει κρυβεῖ

ε' τὴν θίαν τῆς Ἐλευθερίας, καὶ αὐτὸς  
θὰ ἐκφρονήσῃ κάτωχρος καὶ ἐντρομος  
τὸν τῆς Τουρκίας λόγον ἐπακίδειον!  
Συνάδελφοι: ἀκούσατε! Χαλαζᾶκθὸν  
αἱ σφαῖραι, καὶ τὰ Τουρκικὰ θόρυζα  
νὰ ἐπιπίπτουν ἔρχισαν πρὸς τὴν Μονὴν!  
Μὴ δαλιάσῃ τις! Ὁ Ὑψίστος Θεὸς  
μᾶς βλέπει ἄνωθεν! Σκεῖται σαδάρμα  
τῶν προπατόρων περιπίπτανται ἡμέλι!  
Μᾶς περιμένουν ἄνω! Δόξης θάνατος  
μᾶς μεριδῆ, καὶ τούτου ἐνδοξώτερος  
οὐδεὶς ὑπάρχει ἐν τῇ γῆ!

ΧΟΡ. Ἄς πίσωμεν  
ὑπὲρ πατρίδος ὄλοι!

ΒΡ. Ὑψὲρ ἀρχίσατε!  
ὀλίγας σφαῖρας ἔχομεν, ἀλλ' ὁ Θεὸς  
μᾶς ἰτομιάζει μέλλων ἐνδοξώτερον!

## ΠΡΑΞΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ.

ΣΚΗΝΗ Α'

Ἡ ἐν τῇ Τουρκικῇ στρατοπέδῳ φηγὴ τοῦ Μουσταφᾶ.

ΜΟΥΣΤΑΦΑΣ καὶ ΣΟΥΤΕΙΜΑΝ,

ΜΟΥΣΤΑΦΑΣ (ἐισερχόμενος.)

Τὸ πῦρ ἄς παύσῃ πρὸς στιγμήν! Ἄς ἴδωμεν  
ὅποιαν ἀρα εἰδικαν ἀπάντησιν

οἱ τῆς Μονῆς τοῦ Ἀραδίου Ἑλλήνες!

Τί; μήπως θέλουσι λοιπὸν ν' ἀντισταθῶν

πρὸς δεκαεὶς χιλιάδας Μωαμεθανῶν;  
καὶ Λαωνίδειν νὰ λάθουν τελευταίην;  
Βεβαία ἡ ἀπόλειά των ἔσται.

ΣΟΑ. Ἐν τούτοις, μάτην τόσην ἐξοδίσασαμεν  
πυρίτιδα, προσβάλλοντες τὰ τεῖχη των!  
Ματαιίως τόσαι σφαῖρα' ἐσπερνοδόισθαυ  
κατὰ τῆς ἱερᾶς αὐτῶν Μονῆς.

ΜΟΥΣΤ. Ἄλλάχ!  
τοσοῦτον τοὺς ὑπερασπιζέται λοιπὸν  
ἡ θεία δύναμις; Παντόγροιο Ἑλλήνας,  
τὰς χεῖρας δὲν θὰ διασύγατε ἡμῶν,  
ἐγκεκλεισμένοι εἰσθε πάντες ὡς πτηνὰ!

ΣΟΑ. Ἄλλ' ἄκουσον αὐθέντα! Δύο τέγματα  
ἐτάρῃσαν πρὸ τῆς Μονῆς, τὰ δὲ λοιπὰ  
ροδοῦνται περαιτέρω νὰ χωρισθῶσι!  
Τοσοῦτην θραύσιν εἰς ἡμᾶς ἐποίησαν  
οἱ μοναχοὶ ἐκ τῶν κελλιῶν σήμερον.  
Τῷ ὄντι θραύσιν ὀλιθρία! Βροχθὸν  
αἱ σφαῖραι πίπτουν, καὶ ἐκάστη ἐξ αὐτῶν  
τρεῖς Τουρκοὺς ἐξεκαπλῖνει κατὰ γῆς νεκρούς!  
ὡς φαίνεται ἀπόρρῃον ἐποίησαν  
ν' ἀντισταθῶσιν μέχρι τέλους τῆς ζωῆς!

ΜΟΥΣΤΑΦΑΣ (καθ' ἑαυτὸν)

Οὐδὲ πυρίτις τὸ λοιπὸν, οὐδὲ χρυσοὺς  
θὰ δυνήσων αὐτοῦ τὰ ὑποτάξιμοι;  
Λοιπὸν ματαιίως τόσον ἔχασα στρατὸν;  
τοσοῦτους ἤδη μῆνας μὴ δυνάμενος  
νὰ ἰσχυράσω τούτους! ποῖον πρόσωπον  
θὰ δεῖξιμι εἰς τὸν Πατισχά! οἶ! ποῦ λοιπὸν

αἱ ὑποτάξεις, ἂς τῷ ἔδοικα; — Σολεϊμάν,  
τὸν Τουρκοὺν προσβεβητὴν μου ἀναζήτησον  
καὶ φέρε τον ἐδῶ! Ἀκόμη δὲν ἐπίστρεψεν  
ἐκ τῆς Μονῆς; Σολεϊμάν, μὴ βράδυνον (εἰσὶν ὁ Σολ.)  
Μὴ δεικαπνίτε χιλιάδας τῆ Μονῆν  
ν' ἀδυνατῶ νὰ ὑποτάξω; αἰσχρὸς μου!  
κ' ἐγὼ ὁ νῆπιος ἐκίρηξα παντοῦ  
ὅτι τὴν νῆσον ἀπασαν ὑπόταξα!  
Ψευδὴς μὲν ἀγγελία, ἀλλὰ ἔσπερε  
νὰ εἰπω ταύτην ἄλλως τε πῶς ἦθελον  
καθυστοχάζει τὸν Μεγάλον Πατισχά;  
Τί ἦθελον ὁ κόσμος δι' ἐμὲ εἰπεῖ,  
ὅστις ἔλθων εἰς Κρήτην πρὸ πολλῶν κενῶν  
μὲ τόσας μυριάδας Τουρκῶν κ' Ἀλβανῶν  
ἀδυνατῶ νὰ σβέσω ἐπαναστασιν  
μικρὰς ὁμάδας τῶν Κρητῶν; . . . Καὶ τί λοιπὸν;  
Ἄν ἡ Τουρκία ἀδυνατῇ γῆσον μικρὰν  
νὰ ὑποτάξῃ σήμερον, μεθαύριον  
ὅπουσαν ἐπαρχίαι μεγαλοῖτεροι,  
ὅπουσαν ἡ Μακεδονία, κ' Ἡπείρου  
συνθραύσων τὰς ἀλύσιμας τῆς δουλείας των,  
ὅπουσαν ἡ Σερβία δόσῃ ῥάπισμα,  
ὅπουσαν ἐγερεθῇ τὸ Μαυροβούνιον  
τί θέλει πράξει; πῶς τὴν ἐπαναστασιν  
θὰ δυνήσῃ νὰ σβέσῃ, ὅταν πανταχοῦ  
διασπαρῆ; . . . Ἀλλοίμονον, ἂν ἐγερεθῶν!  
Εἰς ποταμίους αἱμάτων θὰ μεταβληθῇ  
ἡ αὐτοκρατορία μας! καὶ μὲ σφαγὰς  
καὶ οὐκιοργίας ὁ ἀποτελειώσθωμεν

τὸ ἔργον τῶν πατέρων μας! Οἱ ἄπιστοι  
δὲν πρέπει εἰς τὸ κράτος νὰ ὑπάρχωσι!  
Ἐξαλειφθῆτω ἡ φιλὰ ἢ ἄπιστος!  
διὰ παντός ἐξαλειφθῆτω, ἐὰν θέλωμεν  
ἀμίρμητοι νὰ ζήσωμεν εἰς τὸ κράτος μας  
Πανοῦργοι ὄλοι ὄντες καὶ ἐλεύθεροι,  
καὶ τῶν πολέμων ἄνθρωποι, οὐδέποτε  
θ' ἀφήσωσι τοὺς Τούρκους εἰς ἀνάπαυσιν!  
Τὰς χεῖρας ἐκζητούντες τῶν πατέρων των,  
τὸ ἔμμη πάντοτε ἀγρυπνοὶ θὰ ἔχωσι  
καὶ πάντοτε παρασκευαῖς θὰ κάμωσι!  
Ζεῖάνα! ἐλευθερίαν θέλετε;  
Ματαίως ὄνειροπολεῖτε ἅπαντες  
οἱ εἰς τοὺς Τούρκους ἤδη ὑποκύπτοντες!  
Τὸν θρόνον δὲ κατέκτισεν ὁ πρόγονος  
Μεσάμεθ, ὁ φοβίσας τὴν Εὐρώπην σας,  
ματαίως θέλετε νὰ βῆτε ἡμεῖς!

ΣΟΛΕΙΜΑΝ (εἰσερχόμενος.)

Διοικητὰ, ὁ πρεσβευτὴς, δὲν ἐπιμύφας  
εἰς τὴν Μονήν, ἐπέστρεψεν.

ΜΟΥΣ. **Εἴθως εἶδῶ**  
ἄς ἔλθῃ. Ἦργησε πολὺ.

ΣΟΛ. **Διέτρεξε**  
μεγάλον κίνδυνον, θελήσας πρὸς αὐτοὺς  
προτάσεις νὰ προτείνῃ παραδόσεις.

ΤΟΥΡΚΟΣ (πρὸς τὸν ἀρχόντα.)

Ἐδαρκίως προσκυνῶ τὸν ἀρχόντα!

ΜΟΥΣ. Εἰπὶ, τί ἀπεκρίθησαν οἱ ἄπιστοι,  
οἱ κεκλεισμέν' εἰς τὴν Μονήν;

ΤΟΥΡ. **Μ' ἀπέπιμψαν**  
μετὰ περιφρονήσεως καὶ εἰπόν μοι,  
ὅτι ἐκεῖ οἱ παρήμενοι ἅπαντες  
μὲ τ' ὄπλον εἰς τὰς χεῖρας, κ' ὅτι ἔχουσι  
ὀλίγας σφαῖρας καὶ διὰ τὴν κάραν σου!

ΜΟΥΣ. Ἦ λύσσα! . . . Ἄλλο σοὶ ἐπρόθεσαν;

ΤΟΥΡ. **Οὐδέν**

ΜΟΥΣ. Τοῖς εἶπες ὅτι ἀφθονοὶ χρισίον μου  
θὰ λάβουν ἂν ὑποταχθῶν;

ΤΟΥΡ. **Ὀλίγους δαὲν**  
νὰ ρουεῦθῃ, ὅπου τὰ ἐπρόθενα  
Ὁ πρῶτος ἐκ τῶν ἀνταρτῶν τὸ ὄπλον του  
νὰ ἐκκενώσῃ ἤθελεν, ἀλλ' οἱ λοιποὶ  
ἐμπόδισαν αὐτόν! . . . Αὐθόνητα, μάταια  
τὰ μέσα, ἃ μεταχειρίζεσθ' εἰς αὐτοῦ.  
Ἐκεῖνοι πάντες ἔχουσιν ἀπίσθασιν  
ν' ἀντισταθῶσιν μέχρι τελευτῆς.

ΜΟΥΣ. **Ἄλλὰ**  
ὕπδειξας εἰς τοὺς τοὺς ὅτι μάταιον  
ν' ἀντισταθῶν; καὶ ὅτι ἔτοιμάζονται  
σοῦβλῖα δι' αὐτοῦ;

ΤΟΥΡ. **Ἐκείνος δὲν πτοῦσεν**  
τοιμαῖα ἀπειλῶν.

ΜΟΥΣ. **Ἦσαν πολλοὶ ἐντός;**

ΤΟΥΡ. Εἰς τὸ Ἡγουμενίον εἶδον ἐξ αὐτῶν  
τυνὰ, τὸ πλείστον γυναικοπαῖδα, ἀλλὰ  
ὑπάρχον Μοναχοὶ καὶ Κρήτες ἐν αὐτῇ.

ΜΟΥΣ. Τὰ μέρη, κατεσκόπευσας;

ΤΟΥΡ. **Εἶν' ὄχυρά.**

ΜΟΥΣ. Τῶρ' ἀπέλθε (φρῶγει ὁ Τούρ.) Καὶ σὺ, δέ, ὦ Σολεϊμάν,  
τὴν ὀδύνην λάβε νῦν τῶν Ἀλβανῶν  
καὶ πρῶτος βίβηται εἰς τὴν Μονήν. Ἐγὼ  
ἐντεύθεν δυνάμει τὴν μάχην. Γενικῇ  
ἄς γίνῃ ἐραδος καὶ πανταχόθεν πῦρ  
ἄς ἐκχυθῇ κατὰ τοῦ Ἀρκαδίου των!  
Ἄς μάλῃ τέλος τῶν ἀπίστων ἢ ὁμῆς  
ὅτι νὰ μετρίσῃς πρῶτα τοῦ λοιποῦ  
τὴν ἀμτρον ἀλαζονείαν! Σήμερον  
ἐξέρχονται ὀλίγοι καὶ κορυμμάζουσιν  
εἰλευθερίαν, ἄβριον δὲ ἕτερον.  
θὰ λέγουν, ἀλιθρον εἰς τὴν Τουρκίαν των,  
μεθαίριον θ' ἀνθρώπων ἕτερον  
ζητούντες νὰ μᾶς ἐκδιώξουν γενικῶς  
ἐκ τῆς Εὐρώπης! Αἰσχρὸς, ἂν ἀφήνωμεν  
ὀλίγοι νὰ ὑβρίζωσι τὸ ἔθνος μας.  
Ἐν πέρας ἄς δοθῇ! Ἡ ἐπανόστασις  
ἐντός ὀλίγων ἡμερῶν θέλει ὁμοσθῇ  
Καὶ ἐμπρησμοὶ, γυναικοπαίδων δὲ σφαγαὶ  
καθ' ἅπασαν τὴν νῆσον ἄς ἀρχίσωσι!  
Τοῦ Ἀρκαδίου ἢ Μονῆ ἐρείψα  
ἄς γίνῃ! Σήμερον ἄς πῶσῃ! Τρέξαι!  
Οἱ στρατιώται ἄς λεηλατήσωσι  
τὰ περιζ τοῦ Μοναστηρίου Γραικικῆ  
χωρία, καθ' ὅδον ἄς σφάζωσι  
ὅποιονδήποτε εὐρίσκουσι Γραικόν!  
Τὸν ῥόπον τῆς θαλάσσης ἀποπλύνωμεν!  
Διοσῶται εἰμεθ' αὐτεξούσια εἶδῃ!  
Καὶ αἰσχρὸς ἔσται αἰῶνον ἡμῶν,



αὶ νίκαι αὐτῶν τῶν Κρητῶν! . . . Ἠτόχησα  
τοὺς Κρητὰς μόνον ἅπας νὰ νικήσω! . . . Ἄ  
Εἰς τὸ Βασίλειόν καὶ μόνον νὰ νικήσωμεν,  
ἀφροῦ τοσαύτης μάγας ἐπέκτισται;  
Ἡ ἱστορία θὰ ἀνοίξῃ οἰκτερούμενη  
τὰς δέλτους δι' ἡμᾶς, κί ὁ κόσμος γενικῶς  
θὰ μᾶς χαρακτηρίσῃ ὡς ἀνδράποδα,  
καὶ ἀναξίως πῶς κατέχομεν λαμπρὰν  
μερίδα γῆς! . . . Σολεϊμάν, ἄς δράμωμεν!  
Τὴν γῆν αὐτὴν εἰς αἵματος ποτάμιον  
τανὴν ἄς μεταβάλωμεν! Καταστροφὴ  
σφαγαὶ καὶ θάλασσα μόνον τὰ ὄπλα μας;  
θὰ καταστῶσιν ἐνδοξα! Εἰς πόλεμον  
ἀδυνατοῦν νὰ φέρουν ἀποτέλεσμα!  
Ἐμπρός ὡς φαίνεται, οἱ Ἕλληνας σκοπὸν  
δὲν ἔχουν νὰ ἀρῶσιν αἰρήνην  
τὴν αὐτοκρατορίαν μας, καὶ ἀπειλοῦν  
διηλεκτικῶς νὰ βῆσιν τὸν κολοσσόν,  
ὃν ὁ Μωάμεθ ἐν Βυζαντίῳ ἔστηκεν!  
Ἕλληνας φοῦκατὰ μίαν μᾶς ἱσχυραίαν,  
καὶ ἀνεμὸ πλοίων καὶ χειρῶν σήμερον  
νὰ βῆν ἐτοιμάζεται τὸν θρόνον μας!  
Πυρκαϊὰ πολέμου καταστραπτικῶς  
καθ' ὅλην τὴν Τουρκίαν ἐτοιμάζεται.  
Τετρακοσίων χρόνων ἐπικράτειαν  
στραζομένην ὑπ' ἰσχυρῶν καὶ βίαιων  
κρατίστων, σκῆπτωνται οἱ Ἕλληνας πάντων  
νὰ λάβωσιν εἰς τὴν ἐξουσίαν των! . . . Ἄλλὰ  
ἢ ὦρα προχωρεῖ, Σολεϊμάν! Ἐμπρός.

τὴν ἔροδον ἀρχίσωμεν. Ἄς ἐκχυθῇ  
πῦρ σμερδαλέον ἐκ τῶν ταλιεδύλων μας!  
Καὶ ἡ Μονὴ ἄς καταβῆσθαι σήμερον,  
καὶ λάφυρα εἰς τὸν γενναῖον μας στρατὸν,  
ἄς ᾄσῃ ὅ,τι εὐσεβῆ ἐν τῷ καιρῷ.

(Ἐξέρχονται ἰσχυρομένους.)

### ΣΚΗΝΗ Β΄.

Τὰ κελιά τῆς Μονῆς. Οἱ μοναχοὶ μετὰ τῶν λειψῶν, προσκυ-  
τῶν τοῦ Γαβριὴλ, ποροβολοῦσι εἰς τὴν πηροθύραν. Μακρόθεν ἀ-  
κούσονται ποροβολισμοί.

ΓΑΒΡΙΗΛ (θεωρῶν διὰ μικροῦ παραθύρου.)

Τὰς θέσεις σας τηρεῖτε! Οἱ Ὀθωμανοὶ  
ἀλλεπαλλήλως πίπτουσιν! Ἴδετε τοὺς!  
Ἡ πεδιάς ἡ περὶ τῆς Μονῆς, ἰδοὺ  
κατέστη ἐμπλῆως πτωμάτων Τουρκικῶν!  
Ματαίως τοὺς καλοῦν οἱ Τούρκοι ἀρχηγοί,  
φοβοῦνται περαιτέρω νὰ χωρήσωσι. . .  
Θαῖρετε! πίπτουσιν ἀθρόοι οἱ Ἄλβανοί.  
Ὁ Μανασσῆς εἰς τὸ πλοσίον μάχεται  
διωκτικῶν καρτερικῶς! Χαίρετε σὺ  
Σουλᾶ ἀνδραῖε, Χαίρετε! Ὀδθηριος  
ἡμέρα εἰς τοὺς Τούρκους ἡ σημερινή!  
ΧΟΡ. Ὀλίγας σφαιρας ἔχομεν! Τὰ ὄπλα μας  
ν' ἀνοίξουν κινδυνεύουν ἐκ τῆς χρήσεως  
Τί τὸ πρακτικόν; ἀγνοοῦμεν. Μᾶς ἐλλείπουσι  
τὰ τοῦ πολέμου χημικὰ! τὸ θάρρος μας  
ἀκμαῖον ἐνυπάρχει εἰς τὰς φλέβας μας!  
Ἡ χεὶρ μας δὲν ἀπρόδητος διηλεκτικῶς  
ἡμέρας δύο οὐκ εἰς ἐνέργειαν!  
Ἄλλὰ αἱ σφαιραὶ κ' ἡ πυρίτις λείπουσι . . .

ΓΑΒΡ. Θαῖρετε! οἱ ἔχθροί ἡμῶν οἱ ἀπιστοὶ  
ἀρχίζουσι νὰ δαλιώσιν ἅπαντες,  
καὶ ἀνοθεὶ μᾶς ἐπιβλέπει ὁ Θεός!  
Θαῖρετε! ἀνανιόσθητε ὄτ' ἐνδοξον  
ἀγῶνα τότε ἔχετε, ἐπὶ ἐδῶ  
παλαιῖς Ἕλλησι κατὰ Τουρκικῶν στεινῶν,  
ὅτι ἐδῶ παλαιῖς ὁ πολιτισμὸς  
κατὰ τῆς βαρβαρότητας, τὸ δίκαιον  
κατὰ τῆς ἀδικίας ὁ Χριστιανὸς  
κατὰ τοῦ Τούρκου, ὁ ἀθῶος κ' ἀγαθὸς  
κατὰ ἐνόχου καὶ φοιτοῦργου! ὅτι ἐδῶ  
παλαιῖς ἡ εὐλευθερία ἡ κληνὴ  
πρὸς τὴν δουλείαν. . . Ἄδελφοί, εἰν ἱερὸς  
θεῖος καὶ Πανελληνίος ἀγῶν.  
Θαῖρετε, τέκνα κρατερὰ! Μὴ ἐκπλαξῆν  
μᾶς θεωρεῖ ὁ κόσμος ἅπας καὶ κροτεῖ  
εἰς τὴν καρτερικὴν γῆν πάλιν! Ἄδελφοί,  
ἀναμνησθεῖτε πῶς οἱ πατέρες μας  
ὑπέρηρον, ἐπὶ ἑπτὰ ἑκατοσῶν!  
Ἄναμνησθεῖτε ὅτι πλείστα ἀπαιτεῖ  
θεοῦ ἡ εὐλευθερία! . εὐκόλως δὲ  
τὸ θέλον δῶρον δὲν ἐξαγοράζεται!  
Ἄναμνησθεῖτε τῆς δουλείας τὰ δεινὰ!  
τῆς ἀνασκολοπέσεως, τὰς σφαιρὰς σφαιρῶν.  
Ὁ Τούρκος φοικῶν, τὸ γένος τῶν Κρητῶν  
θὰ ἐξαλείψῃ ἐκ τῆς γῆς, εἰάν αὐτοὶ  
ὑποταχθῶσι πάλιν! Μαῦροι, Τάρταροι  
τὴν ἦσον θὰ οἰκήσωσι τῆς Μίνωος!  
Τριβόλους καὶ ἀκάνθας θὰ γενῶν ἡ γῆ (Ἀκολουθεῖ)

## ΕΠΙΦΡΑΣΙΣ.



## ΟΙ ΜΑΡΤΥΡΕΣ ΤΟΥ ΑΡΚΑΔΙΟΥ.

(1866).

ΔΡΑΜΑ

ὑπὸ ΤΙΜΟΛΕΟΝΤΟΣ Δ. ΑΜΠΕΛΑ.

## ΠΡΑΞΙΣ Β'.

(Συνέχεια ἐκ τοῦ ἀριθ. 44).

τῶν μάρτυρων καὶ ἀνθρώπων! Ὁ παράδεισος  
τῆς Μεσογείου θὰ τραπῆ εἰς κόλασιν,  
ἢν βλέποντες οἱ ἄλλοι θὰ τινάζωσι  
ἐκ τοῦ τραχήλου τὸν ζυγόν! ἢ τρέμοντας  
θὰ ἐνορώσι τὰ δεινὰ, ἃ προξενεῖ  
ἡ τυραννία εἰς τὰ ἔθνη τ' ἀτυχεῖ  
τὰ ἔχοντα τοὺς Τούρκους εἰς τὸν πρᾶχλον!  
Οἱ Κρήτες περρονημένοι καὶ αἰχροί  
θὰ φέρωσι τὸ στίγμα εἰς τὸ μέτωπον  
τοῦ δούλου! Φόροι ἐπαχθεῖς βαρῦτατοι  
καὶ ἀγγασεῖα τρομερὰ θὰ εἰσπληθῶσι  
εἰς τὴν ὀρειάν χίμαρ τῶν Χριστιανῶν,  
ἐὰν ἐκ νέου τὴν ὑποδουλώσωσι...

Λοιπὸν μὴ πρὸς Θεοῦ δειλίαν λάβωμεν!  
Μικρὸν ἄς ὑπομείνωμεν διάστημα  
κ' οἱ Εὐρωπαῖοι πλὴν θὰ ἐπάβωσιν,  
ἐκτὸς ἐὰν τωθέντι ἡ καρδία των  
ἀναίσθητος κατάντησε. Θάρρος, λοιπὸν.  
Τὰ ὄπλα ἐκκενεῖτε βροχῶδον αὐτοῖς!

ΧΟΡ. Τὰ πλείστ' αὐτῶν εἰς ἀγροστίαν ἔρθεσαν  
ἐκ τῆς ἀδικήσου χρίσεως αὐτῶν. . .  
Αἱ σφαῖραι μας ὀλίγαι. . .

ΓΑΒΡ. Πλὴν τὸ θάρρος μας  
ἄς ᾖται ἀκραιώτερον καὶ θέλωμεν  
ἀντισταθῆ ἀνάμην. Ὁ Θεὸς ἡμῶν  
θὰ γίνῃ Πλεως ὑπὲρ τῶν δυστυγῶν!  
Ἐρ' ὅσον ζῶμεν ἄς μαχόμεθα εἰδῶ  
καὶ μὲ τοὺς ἄλλους, ἐν αἱ σφαῖραι μας σωθῶν!  
Ἰπάρχει ἄλλος θάνατος ἐπὶ τῆς γῆς  
κατήγων τὰ πρωταῖα εἰς τὴν δόξαν του;  
Ἰπάρχει γλυκύτερα τελευτὴ αὐτῆς;  
Ἰπάρχει ὦρα τις προσφλεστέρ' αὐτῆς;

## ΣΚΗΝΗ Τ'.

Οἱ ἀνὴ καὶ Μανασῆς.

ΜΑΝΑΣΗΣ (εἰσερχόμενος ἐνοπλος καὶ ἐσπευσμένος).  
Ὁ Γαβριήλ! Ὁ τοίχος τῆς αὐλῆς ἡμῶν  
εἰς τὰς βολὰς τῶν Τούρκων ὑπεχώρησε  
καὶ μέγα χάσμα ἦνοιξαν αἱ σφαῖραι των,  
ἀδικήσους ἀπὸ γῆς βεπτόμενας.  
Καὶ τρία ἤδη τάγματα Ἀλβανικὰ  
εἰσέρχονται ἐντός!

ΓΑΒΡ. Τὰ περιμένωμεν  
θαβρόντες ὄλοι! Ἄς εἰσέλθωσιν ἐντός!  
Αἱ σφαῖραι ἂν ἐσώθησαν, ὑπάρχουσιν  
αἱ χεῖρες καὶ οἱ πύσσαλοι!

ΧΟΡΟΣ. Δυνάμειθα  
νὰ ἐκχυθῶμεν ὄλοι ἔξω πρὸς αὐτοὺς  
καὶ σφάζοντες, τὸν θάνατον νὰ εὐρίσκωμεν;  
ΓΑΒΡ. Μὴ ἐξοδὸν ἡμεῖς ἐπιχειρήσωμεν!

Ματαῖα θ' ἀποβῆ' ὁ Τουρκικὸς στρατός  
ὑπάρχει ἀναρίθμητος. . . Μὴ ἀδελφοί  
τὴν ἐξοδὸν ποιήσωμεν. . . Ἄς χύσωμεν  
ἐκ τῶν κελλίων τὸν ἐναπομείναντα  
ἐς τὰς χεῖρας μολυβδον. . . Ἐμπρός. . .

ΜΑΝΑΣ. Πλὴν, σιωπῆ. . .  
ὁ παροβολισμὸς αὐτῶν κατέπαυσε

ΓΑΒΡ. Τῶ ὄντι! βλέπε τώρα σὺ, ὦ Μανασῆ,  
τί γίνεται! Ἐπίβλεπε τὰς ἐθνικὰς  
κινήσεις τῶν Ὀθωμανῶν καὶ Ἀλβανῶν.  
Γυναῖκες, σεῖς καὶ παῖδες ἀμείλιχτα,  
ἐπιθυμεῖτε μετ' ἡμῶν ἐν τῇ Μονῇ  
νὰ ἀποθάνετε;

ΟΛΟΙ Προθύμως ἀπαντες!

ΓΑΒΡ. Λοιπὸν ἄς μεταλάβωμεν εὐθὺς  
τῶν Μυστηρίων τῶν Ἀγγράτων! Ἐλθετε,  
ἐν τῇ αἰδέσει τοῦ Ἡγουμανίου, λάβωμεν  
τὸν τελευταῖον ἀπαγομένον. Συνάξατε  
ὅπως ἔχετε πρῶτα εἰδῶ,  
κ' εὐπρόστους ὄλας καὶ σωρὸν ποιήσατε.  
Ἄνδρῆς Σκουνάτος, Δημακόπουλε,

Σκολεῖ, ὀπλίται, συναθροίσθετε!  
Ἵπὲρ ἐλευθερίας ἀδελφοί, καὶ πίστεις  
ἢ αἶρα πλέον ἐρῆσαι νὰ πείσωμεν!  
καὶ δόξης θανάτος καλὸς ἐν τῷ καιῷ  
ὑπάρχει δι' ἡμᾶς! Πυρρίτιδος μικρὰ  
ἀπέμεινεν ποσότης, πλὴν πολυτέμνος  
τὰ πλείοστα ἐκ τῶν ὀπλίων μας κατένευσαν  
ἐν ἀγρηστία, ἕνεκα τῆς γρήσσεως!  
Αἱ σφαῖραι ἀλλατάθησαν καὶ ἡ τροχὸς,  
ἀλλὰ τὸ αἰσθητικὸν αὐξάνει ὀλονέν!  
Τί προτιμᾶτε ἀδελφοί; ὑποταγήν  
ἢ ἄνατιναχθῶμεν εἰς τοὺς οὐρανοὺς  
μετὰ τῆς γηραιᾶς καὶ ἱερᾶς Μονῆς!

ΟΛΟΙ. Ὡς τοὺς οὐρανοὺς!

ΓΑΒΡ. Ἀσμένως τὸ δεχόμεθα,  
ἀσμένως ὑπομίνωμεν τὸν θάνατον,  
ἀσμένως ὑπὲρ πίστεις τὸ σῶμα μας  
προσφέρομεν καὶ τῆς ἐλευθερίας μας!  
Ἄλλ' ἀδελφοί, ἔς τοὺς οὐρανοὺς θὰ φέρομεν  
βεβαίως μίαν λύπην μόνον, ἀλγος ἐν  
θα ἀναθῶμεν εἰς τὰ ὄψη ἔχοντες  
βαθεῖαν λύπην, ὅτι τὴν πατρίδα μας  
δὲν ἴδαμεν ἀκόμη ἐλευθέρην, οὐδὲ  
λαμβάνουσαν τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς  
καὶ ἔχουσα τὸν πῖον Ἑλλήνων ἀνακτῆ.  
Ὡ ναί! θὰ καταθῶμεν πάντες ὄνομα,  
πλὴν μόνον διὰ τοῦτο ὅτι τὸνερον  
τὸ προσελίξας τοῦ βίου μας ἀνήσκησαν  
ἐν τῇ ἀρχῇ του ἐπὶ τῷ ἰσως ὁ θεός

ἀπορασίσει τὴν ἐκτέλεσιν αὐτοῦ . . .  
καὶ ἴσως Ἑλλῆν βασιλεῖς ἐπὶ τῆς γῆς  
τοῦ Μίνως καὶ πάλιν βασιλεύσει . . . πλὴν  
τὰ ὄμματα ἡμῶν θὰ στερεθῶν αὐτῆς  
τῆς προσελίξας ἡμῶν . . . καὶ εὐδαίμονες  
ἐκείνοι ὅσοι ἀπομείνουν ἔς τὴν ζωὴν  
καὶ ἴδωσι τὸν πόθον ἐκπληρούμενον!  
Τὸ κατ' ἐμὲ—δὲν ψεύδομαι, τ' ὁμολογῶ  
ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ εὐαγγελίου μας—  
ἐν τῇ ζωῇ μου ἕνα πῶθον ἔστρεφον,  
ἐν ὄναρον μὲ ἑταρπὴν τερπνότητων  
ἐλπίδα μίαν εἶχον χρυσοπτέρυγα  
νὰ ἴδω τὴν πατρίδα ἀνεξάρτητον,  
καὶ μεγαθυρομένην καὶ ἄς ἐπιπτα  
νεκρὸ διὰ μιᾶς . . . Μόνον μίαν στιγμὴν  
νὰ ἴδωκα τὸ ἴδιον πατοῦμενον  
ὑπὸ τοῦ βασιλείου τῶν Ἑλλήνων καὶ  
τὰ ὄμματα μου ἴσαν περιττὰ . . .  
Τυρλὸς ἄς ἤμην ἑκατοτὲ . . . παράλυτος,  
ἀλλὰ νὰ εἶχον τὴν ἰδέαν ταύτην μου  
ὅτι ἡ Κρήτη ἀπερτίζει τοῦ λοιποῦ  
τοῦ βασιλείου τῆς Ἑλλάδος; μέρος τι . . .  
Τοιοῦτος ἦν ὁ πόθος μου καὶ ἤργασε  
νὰ ἐκπληροῦται εὐαχρόδον . . . ἀλλ' ἀδελφοί  
τὸ τέλος δὲν θὰ ἴδωμεν . . .

ΚΟΡΟΣ. Ὑπομονή!

Τὴν ἐνταλτὴν ἐλευθερίαν ἀ' ἐνωσιν  
τῆς προσελίξας πατρίδος μας θ' ἀκούσωμεν  
ἐπὶ τῶν οὐρανοῦν!

ΓΑΒΡΙΗΛ (πρὸς τὰ πέρα παιδία).

Καὶ σεῖς, ὦ ὄφρανα,  
καὶ σεῖς ὦ τετραγυλισμένα νήπια,  
τὴν μαύρην τύχην συμμερίζεσθε ἡμῶν; . . .  
Πατὴρ τὰ πλείοστα, οὐδὲ στερεῖσθε σήμερον,  
τὰ ἄλλα τὴν μητέρα σας ἐγχεσθε,  
τοὺς ἀδελφούς σας ἴδατε νὰ πίπτωσι,  
τοὺς γηραιούς πατέρας σας νὰ θνήσκωσι,  
καὶ, δυστυχῶς, ζητοῦντα ἀσυλον ἰδῶ,  
ζητοῦντα τὸν πατέρα, τὴν μητέρα σας;  
ἐκλείσθητε ἐν τῇ Μονῇ καὶ σήμερον  
τὴν τύχην τῶν ἀνδρῶν θὰ λάβετε καὶ σεῖς . . .  
Προβῶμεν εἰς μεταλήψην! . . . καὶ αἴριον  
ἔς τοὺς οὐρανοὺς ἀλλήλους ἀνευρέσκομεν!  
Τὴν προπατόρων αἰ σκιαί μας χαιροῦν  
καὶ εὐλογοῦν τὴν πρᾶξιν μας! . . . Καὶ ἄλλοτε  
εἰς τοὺς λαούς ἀπέδειξαν οἱ Ἕλληνας  
ὅτι τὸν θάνατον ἢ τὴν ὑποταγήν  
προτίμησαν—καὶ τοῦτο δὲ ἐποίησαν  
καὶ ἐν Μεσσολογίῳ καὶ ἐν Χίῳ καὶ λοιποῖς!  
Σπανίως δὲ οἱ Ἕλληνες κατέθεσαν  
τὰ ὄπλα των! Πολλὰκις ἐπροτίμησαν  
τὸ ξίφος νὰ ἐμπήξωσι εἰς τὰ στήθη των  
ἢ εἰς ἔθρον νὰ δώσωσιν αὐτό! εἰς θάλασσαν  
προτίμησαν νὰ πείσωσ', ἢ ἔς τὰς χεῖρας των.  
Αιστὸν κατώτερον ἐκείνων σήμερον  
ἔς τὸν κόσμον θὰ δειχθῶμεν; Φιλοπάτριδες!  
μᾶς περιμένει ἡ πυρίτις! Ἄγωμεν!

(Εἰς τὴν τοῦ χοροῦ λαμβάνει ἀναγγέλλει τὸν ὄλον. Ὁ Γαβριὴλ καὶ

ὁ Μανουὴς ἐταπείνουν τὰς πιστάς τιν.)  
ΟΛΟΙ. Ὁ τὸν θάνατον!

ΜΑΝΑΣ. (παρτηρῶν ἐξώθεν). Οἱ Τούρκοι ὑπεχώρισαν!

ΓΑΒΡ. Μὲ πανουργίαν φαίνεται ἔρχονται αὐτοί.

Ἄς πλησιάσουν ἵνα μετ' αὐτῶν κ' ἡμεῖς

εἰς τὸν αἶρα τιναχθῶμεν ἅπαντες!

Ἐμπρὸς γενναῖοι! Κοῦδὴ, Σάνθη, Ντανμουλλῆ.

Κ' ἐπιλοιοποι ἐθελονταὶ καὶ ἀδελφοί!

## ΠΡΑΞΙΣ Γ.

### ΣΚΗΝΗ Α΄.

Προῦλιον τῆς Μονῆς. Πτώματα Τούρκων κατὰ κει-  
ται ἐκάσθην. Ἐπικρατεῖ ἡσυχία, δεε εἰσέρχεται ὁ Σουλτῆ-  
μάν ἐπὶ μεγαλῆς Ἀλδανῶν, ἀκροποδητὴ προβαϊνόντων.

ΣΟΔΕΙΜ. Σταθεῖτε! ἔπαυσαν τὸ πῦρ οἱ τῆς Μονῆς . . .

Θὰ πάσχω ἴσως ἑλλεῖψεν πυρίτιδος . . .

Προβαίνετε ταχέως; κ' ἀκροποδητὴ . . .

Γενναῖοι Ἀλδανοί, χωρεῖτε πρώτοι σὰς!

Θαῖρρεῖτε, ἐπαύχομεν! οἱ μαχηταὶ

ἐστρέψθησαν, ὡς φαίνεται νεκροὶ ἐντός

Φωνὴ ἀνθρώπου πλὴν δὲν ἀκούεται . . .

Τί ἀρά γε συμβαίνει; μήπως ἐνεδραν

μᾶς ἔσταναν οἱ πονηροὶ πολεμισταὶ;

Διότ' εἰς τοὺς πολέμους τιν οἱ Ἕλληνας

ἐνέδρας πλείστας δύνανται νὰ στήσωσι

καὶ εἰς ἐνέργειαν νὰ βάλουν παρευθὺς

τὴν πανουργίαν μὲ πολλὴν οὐδύνειαν!

Προσέχετε, καὶ ἡ ἐπιτυχία μας

βεβαία ἔσται! Ἀέφυρ' ἀπειρήθημα

σκυθεῖ χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ καὶ ὄπλισμούς

θὰ εὐρωμεν πολλοὺς ἐντός! Γενναῖοί μου,

προβαίνετε! πλεθὺν λαγῶρων ἔχετε

νὰ διαμορρασθεῖτε μεταξὺ ἡμῶν! . . .

Σταυροὺς χρυσοῦς, εἰκόνας καὶ κοσμήματα . . .

Τὰς γαίας ταύτας σὰς ὑπέσχομαι τανῶν

νὰ νίμωθε! Οἱ ἄνδρες οἱ ἐν τῇ Μονῇ

σὰς θὰ ζυγῆσωμεν, ἄς ἔναι δούλοι σας!

Εἰς τὰ χαρίσματα σας ἐταπείνωσε

σας παρθένους; ζώσας ἐπαύχετε . . .

Ἐμπρὸς λοιπὸν! ἡ λαΐα μας πολύτιμος . . .

(Ἐνῷ ἐταπείνουνται νὰ προχωρήσωσι διὰ τῆς πύλης τοῦ ναοῦ,  
μακρὸθεν ἐπιφανέταται θροναίως ἐρχόμενός ὁ Μουσταφᾶς  
μετὰ στρατιωτῶν.)

### ΣΚΗΝΗ Β΄.

Οἱ ἄνω, Μουσταφᾶς καὶ Τούρκος (πρέσβυς)

ΜΟΥΣΤ. Σταθεῖτε πρὸς στιγμήν, γενναῖοι Ἀλδανοί!

Οἱ μαχηταὶ ὡς φαίνεται ἀπεύδθησαν

μαχημένως, κ' εὐκόλως θὰ συλλάβωμεν

ζῶντας αὐτούς, καὶ τότε τοὺς φονεῖομεν

ἢ καὶ τοὺς ἀνασκολληθῶμεν εὐθεί,

τὰς κεφαλὰς τιν κίμποντες ἔ τὸν Πατισάχ!

Διότι πέποιθα ὅτι ἐν τῇ Μονῇ,

ὑπάρχουσι τῶν ἀνταρτῶν οἱ ἀρχηγοί!

Λοιπὸν, μὴ βυθοκινδυνεύσητε ποσῶς.

Ἄς πέμψωμεν πρὸς τούτους πρέσβυν, κ' ἂν αὐτοὶ

ἐκ νῆος ἀποβῆθουν τὰς προτάσεις μας

ἐμβαίνομεν θρόνους τε καὶ σπᾶζόντες

γυναικῶν καὶ παιδία τε καὶ γέροντας!

Ἄνεχωρεῖ ὁ Τούρκος (πρεσβυτής).

ΣΟΔΕΙΜ. Πλὴν, Μουσταφᾶ, ἡ θέσις σου ἐπισφαλῆς . . .

Ἀρκεόντως ἐπροχώρησας! ἄρας ἡμᾶς

προτασσομένους; ἴσως οἱ κἀλόγηροι

ἐνέδρας ἔσταναν, κρατοῦντες σιωπήν.

ΜΟΥΣΤ. Σολεῖμάν, τοσοῦτον ἐπικίνδυνος

ἡ θέσις μου δὲν εἶναι; εἶμαι βέβαιος

ὅτι οἱ Ἕλληνας δὲν ἔχουσι βολὴν

νὰ βίβουν πλέον . . . Τρεῖς ἡμέρας μάχωνται

ἀδικήτους πρὸς ἡμᾶς καὶ ἔββησαν

τοσαύτας σφαῖρας καὶ πυρίτιδα πολλήν,

ὥστε δὲν ἔχουσι—καὶ εἶμαι βέβαιος—

οὐδὲ μίαν βολὴν νὰ βίβουν καθ' ἡμῶν.

Ἐλπίζω νὰ παραδοθῶσιν ἅπαντες,

ἐνδίδοντες εἰς τὰς προτάσεις τὰς ἐμᾶς.

Καὶ εὐτυχία, ἂν τοὺς ἀρχηγοὺς αὐτῶν

συλλάβω ζῶντας, ὡς πτενᾶ ἐν τῷ κλοσῷ.

ΣΟΔΕΙΜ. Τὸ κατ' ἐμὲ ἐλπίζω νὰ ἐστρέψθησαν

πάντες νεκροὶ ἐντός τῶν θέσεων, ἐξ ἂν

τρεῖς ἡμερώνικτα ἐμάχοντο.

Ἀκούεις, ποῖα σιωπὴ ἐπικρατεῖ;

Νεκροταφεῖον ἠμοιάζει ἡ Μονὴ . . .

ΜΟΥΣΤ. Ἰσως συνέβη καὶ αὐτὸ, ἀλλ' οἱ Γραικοὶ

σπανίως ἀποθνήσκουν τόσον σιγηλῶς . . .

Ὡ; οἱ Γραικοὶ καὶ τεθνεώτες εἰς ἡμᾶς

ἐπίσταν εἶναι . . . Ἀλλάκατος φιλῶ . . .